

כי תישא: בצלאל וחכמת הלב הרב אלישע וולפין

שבת שלום חברים יקרים,

פרשת כי-תישא היא פרשה דרמטית במיוחד, שהרי היא פרשת עגל הזהב. אבל השנה אני אתאפק, ולא אעסוק בחטא המפורסם. במקום זה, נפגוש איש מופלא: בצלאל בן אורי בן חור. בצלאל נבחר באופן אישי על ידי אלוהים להיות האומן הראשי שינצח על מלאכת הקמת המשכן:

(שמות ל"א, א-ד): וַיִּדְבֶּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. רְאֵה קָרָאתִי בְשֵׁם בְּצַלָּאֵל בֶּן אֹרִי בֶן חוּר לְמַטֵּה יְהוּדָה. וְאַמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻמָּה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה. לְחָשֵׁב מַחְשְׁבֹת לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת.

חז"ל אמרו עליו שחכמתו באה לו מהיותו בְּצַלָּאֵל: "בצלאל, על שם חכמתו נקרא" (התלמוד הבבלי, מסכת ברכות דף נ"ה, עמוד א).

ומה הייתה חכמתו, או איך באה לידי ביטוי היותו "בצל אל"? החכמים ייחסו לו ידיעה של רזי בריאת העולם: "יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ" (ילקוט שמעוני, פרשת כי תישא, רמ"ז שפ"ט).

לצרף אותיות!

נפלא! פשוט נפלא!

סופר משובח יודע לצרף מילה למילה ומשפט למשפט. כך הוא בורא בתודעה שלנו מציאות דמיונית שלימה, יש מאין! ככל שהחיבורים בין המילים ובין חלקי המשפט טובים יותר, ולא מורגשת "התפירה הגסה" של הסופר שמאחורי הצללים, כך המציאות הדמיונית הזו חיה ואמיתית יותר בתודעתנו.

בצלאל עולה על כולם! הוא ידע לצרף אותיות זו לזו! ומי שיודע לצרף כך אותיות - ברמה המטפורית, כמובן - ההוא ממש.. ממש בורא! הכל אפשרי לו!

לכן, זו הייתה, ועודנה, חכמתם הגדולה של אותו בצלאל בן אורי בן חור, ושל כל הבצלאלים מאז ועד היום: לדעת את סודות הצירוף; להבין כיצד כל הדברים שבעולם - מרמת האטום הבלתי נראה ועד לרמת האדם, המורכב שבחיות - מתחברים זה לזה בצורה אורגנית ונכונה ויוצרים שלם שהוא יותר מסך כל חלקיו. הם מסוגלים לראות את התמונה הגדולה, שבה לכל חלק יש מקום ייחודי ונכון לו.

אם עוד לא התחברתם לגדולתו של בצלאל, פשוט הביטו סביבכם: כמה קשה לחבר בין בני אדם - מזוגיות יציבה וארוכת טווח, דרך קואליציה מתפקדת בכנסת, ועד לארגון האומות המאוחדות (האו"ם), שאמור ליישב סכסוכים בין מדינות.

אבל אתגר החיבור איננו מתחיל בזוגיות. הוא מתחיל באדם הבודד! גם האדם מורכב מחלקים. קשה, עד בלתי אפשרי לו לאדם לחבר את כל חלקי הווייתו לכדי יישות אחת שלימה וסינרגטית. הלב רוצה משהו אחד, הראש מושך למקום אחר, ולגוף כבר מזמן הפסקנו להקשיב. רובנו חיים עם "ספליטים" משמעותיים בחיינו. רובנו בכלל לא ערים לעומק הפערים שבתוך תוכנו, והמחירים שאנו משלמים עליהם.

בשבוע הבא תסתיים מלאכת הקמת המשכן. מתח גדול יהיה בסוף פרשת פיקודי. כולם יודעים שמבחן התוצאה יהיה, האם הענן האלוהי - "הנוכחות" בשפה המודרנית - ישכון במשכן, או לא? חיבור לא נכון בין חלקי המשכן - זיוף, חיפוף, אלתור - ולא תשכון בו הנוכחות האלוהית. הענן אשר יימלא בשבוע הבא את

אוהל מועד, הוא העדות לכך שבצלאל ועוזריו - שכולם חכמי וחכמות לב - חיברו נכון את החלקים לכדי שלם מושלם.

כל כך תמוה היה כל עניין המשכן עד היום - שלא לדבר על כמות הדיו האדירה שנשפכת על פרטי פרטיו - וכל כך תמוה שנושא המשכן היה הדבר היחידי שמשם רבנו ואלוהים דברו עליו במפגש האינטימי ביניהם על הר סיני, ארבעים יום וארבעים לילה. אבל אם נבין שהמשכן הוא לא פחות ממטפורה לבריאה כלה, ומטפורה לאדם עצמו - שהרי חז"ל אמרו "האדם עולם קטן" - נבין את החכמה האדירה המסתתרת בחמש הפרשות העוסקות בהקמת המשכן וכלי הקודש שישרתו בו: חכמת החיבור, חכמת ההרמוניה השלימה.

אין חכמה גדולה ומקודשת מאומנות החיבור שבין החלקים, ובעיקר, יצירת החיבור בין בני האדם, ועיקר העיקרים, חיבור בין חלקיו המנוגדים כל כך של האדם עצמו, לכדי יישות אחת אורגנית וקוהרנטית.

החברה המערבית מוצפת בידע. ידע בדרך כלל לא מחבר. לעיתים קרובות מאוד ידע דווקא מפצל! הרפואה המודרנית, האמונה על שלמותו של האדם פצלה אותו לתחומי מומחיות של אף-אוזן-גרון, לב, מוח, כולסטרול, וורידים וכו'.

בצלאל יודע שלא בידע עסקינן, אלא באומנות השלם. בצלאל הוא אומן ההוליוודים. That which is ...whole, is holy

וזו בעצם חכמת הלב.

בשבועיים הקרובים אנו מוזמנים ללמוד את האומנות המקודשת הזאת.

שמה תפטרו את עצמכם מההזמנה הזאת, ותגידו: "אני לא בצלאל... לי יש שתי ידיים שמאליות...". הפרשה לא תשתף אתכם פעולה. הפרשה לא מחפשת אומנים ובעלי מלאכה. היא פונה באופן שלא משתמע לשתי פנים לחכמי וחכמות לב, להצטרף לבצלאל במלאכה המקודשת.

כולנו יכולים לצרף ולחבר. אבל זה דורש הקשבה מסוג אחר. "דע לך, שלכל עשב ועשב, יש לו שירה מיוחדת משלו...". אנחנו כל כך אוהבים לשיר את השיר הזה, אבל האם אנחנו גם יודעים לחיות את זה?

המלאכה המקודשת מבקשת מאיתנו לשמוע, לראות ולכבד כל דבר וכל ברייה. לא להאדיר ולא להקטין. רק לשמוע, לראות, לשים לב ולכבד.

העולם משווע לחכמי לב. האדם משווע לחכמי לב.

השבת נתאמן בנו עצמנו: לשים לב - לא יותר מכך - לראות, לשמוע ולכבד את כל החלקים שצפים בתוכנו: עצב, אפטיה, שמחה, כאב, סקרנות, אכזבה... לכל רגש, לכל תחושה ולכל נשימה יש שירה מיוחדת משלה. ומשירת כל החלקים נעשה הניגון של הבורא.

שבת שלום,

אלישע